

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Pranešimas spaudai

2017 m. sausio 19 d.

Miško kuro naudojimo plėtra: pažanga ar grėsmė gamtai?

Lietuvoje kaip ir visoje Europos Sąjungoje vis labiau skatinama naudoti atsinaujinančius energijos išteklius, įskaitant miško kurą: miško kirtimo atliekas (viršūnes, šakas), menkavertę medieną ir malkas. Jau dabar Lietuvoje deginant miško kurą pagaminama daugiau kaip pusė šilumos energijos, o ši kurą naudojančių katilinių sparčiai daugėja. Ar siekdami spręsti klimato kaitos problemas, didinti valstybės energetinę nepriklausomybę ir naudodami daugiau miško kuro, nestatome į pavojų gamtos?

Kaip teigia Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro Miškų instituto vyriausiasis mokslo darbuotojas prof. dr. Kęstutis Armolaitis, globaliai sausumos ekosistemose, augalijoje ir dirvožemyje, anglies (C) yra sukaupta beveik 3 kartus daugiau negu atmosferoje, o miško ekosistemos yra sukaupusios 80 proc. visos augalų C. Taip miškai prisideda prie klimato kaitos švelninimo.

Profesoriaus teigimu, Lietuvoje miškų išteklių naudojimas yra tausojantis: kasmet miškuose priauga 16-17 mln. stiebų medienos ir tik apie 60 proc. šio stiebų medienos priaugio iškertama. Mokslininkas atkreipia dėmesį, kad be iškertamos padarinės (iš kurios galima kažką pagaminti) ir malkinės medienos kasmet ne mažiau kaip 400–500 tūkst. m³ kirtimo atliekų, medžių dalių (viršūnių, šakų ir kt.) bei panašus kiekis malkinės medienos paliekama miške pūti, o gali būti panaudota miško kuro ruošai.

Prof. K. Armolaitis pastebi, kad Lietuvoje perspektyvu miško kurui žemės ūkio naudmenose veisti greitai augančių gluosnių ir medžių (drebulės, tuopų, maumedžio ir kt.) trumpos apyvartos energetinius želdinius. 2008–2015 m., gavus ES paramą, tokių želdinių įveista beveik 2800 ha. Dar vienas perspektyvus būdas didinti miško kuro naudojimą – ruošti miško kurą apleistose žemėse išplitusiuose baltalksnyuose.

„Svarbu suvokti, kad deginant miško kurą išsiskiriantį CO₂, augalai naudoja naujai biomasei kurti. Naudojant tokį biologinį kurą į orą išmetama daug mažiau teršalų nei, tarkime, deginant akmens anglį, naftos produktus bei gamtines dujas“, – pasakoja prof. dr. Kęstutis Armolaitis.

Kaip rodo tyrimų rezultatai, su miško kuro išnešamus nemažus augalų maisto medžiagų kiekius kompensuoja metinės šių medžiagų iškritos iš atmosferos. Profesoriaus teigimu, miškus, kuriuose ruošiamas miško kuras, vertėtų tręšti šio kuro pelenais. Prieš naudojant pelenus, labai svarbu ištirti jų sudėtį ir įsitikinti, ar juose pakankamai augalų maisto medžiagų, ar sunkiųjų metalų koncentracija neviršijo leistinos ribos. Kokybiški miško kuro pelenai gali būti taikomi žemės ūkio naudmenų rūgštingumui mažinti, kaip organinių trąšų bei nuotekų dumblo priedas.

Miškų biomasės išteklių, miško kuro ruošos ekologinių, ekonominių ir technologinių aspektų tyrimų rezultatai panaudoti rengiant miško kirtimų, medienos kuro pelenų tvarkymo ir naudojimo taisykles, kompensuojamojo tręšimo miško kuro pelenais rekomendacijas.

Prof. dr. K. Armolaitis kartu su kitais Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro Miškų instituto mokslininkais dr. Iveta Varnagirytė-Kabašinskienė, dr. Vidas Stakėnas, dr. Diana Lukminė (Mizaraitė) yra nominuotas Lietuvos mokslo premijai gauti už darbų ciklą „Lietuvos miškų biomasės išteklių darnus naudojimas šalies energetinėms reikmėms“ ir pristatė savo atliktus tyrimus Lietuvos mokslų akademijoje.